

Поздравна реч на отварању научног скупа "Дело Петра II Петровића Његоша"

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

Уважени господине Председниче Матице српске,

уважени господине Министре вера у Влади Републике Србије,

поштовани чланови, сарадници и пријатељи Његошевог одбора Матице српске,

цењени учесници овога научног скупа о Његошу и њему у част и спомен,

госпође и господо,

браћо и сестре,

Имам пријатну обавезу и посебну част да вас све поздравим, са осећањем искреног поштовања и хришћанске љубави, и да молитвено зажелим благослов Божји и успешан рад Његошевом одбору Матице српске и, особито, овом часном сабрању, првом у низу планираних редовних научних скупова посвећених највећем српском песнику. Чиним то у двојакوم својству – као заступник председника Његошевог одбора, Његошевог наследника на катедри архиепископа цетињских и митрополита црногорских, Високопреосвећеног владике Амфилохија, спреченог да данас буде овде са нама, и као епископ овога града и ове епархије, односно црквене области.

Биће да ниједан српски владика после Светога Саве није био толико хваљен и слављен

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

као Пустињак цетињски. Штавише, у једноме је - он једини у српском роду и у српској историји - и испред Светога Саве. Већ чујем ваше нечујно, још неизговорено, зачуђено питање: у чему то? Нажалост, не у нечем позитивном и очекиваном него у количини оспоравања и порицања за коју су се неблагодарни и несавесни међу Србима у 20. веку показали способнима и спремнима. Светом Сави су, наиме, оспораване и порицане и величина, и светост, и историјске заслуге, али се нико, колико знам, није досетио да му оспори припадност српском народу или порекне аутентичност веровања и православност учења садржаног у његовим делима. Његошу пак оспорено је све што и Светоме Сави, али додатно и национални идентитет, као и православни садржај теолошких, космолошких и антрополошких идеја у његовим спевовима, нарочито у Лучи микрокосма

.

Дозволите ми, молим вас, да ова два тврђења укратко образложим. Недвосмислено је јасан историјски смисао стиха 2342 из Горског вијенца:

Племе ви се све одрекло себе!

То је прекор упућен потурицама, исламизираним Србима Црне Горе, Брдâ, Херцеговине. Али ако тај стих протумачимо у смислу својеобразног пророчанства, у футуролошком смислу, онда он, примењен на потомке Његошева народа, може бити схваћен као прекор из гроба - или, пре ће бити, са неба - свима онима који се у име свога црногорства одрекоше Српства и чак му, неки од њих, постадоше заклету непријатељи. Оно што је код Његоша једно, у узајамном односу дѣла и целине, то је код њих растављено и једно другом супротстављено. Па ни то им није било доста него су покушали да докажу да они боље од самога Владике Рада знају којој је он то нацији припадао док је у Лучи спомињао

богомрске српске отпаднике;

злоћа њима мрачи име Срба,

тартар им је наказа малена,

Поздравна реч на отварању научног скупа "Дело Петра II Петровића Његоша"

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

или док је у Шћепану Малом, кроз лик игумана Теодосија, клео:

Сваки Србин који се превјери,

просто вјеру што загрли другу,

но му просто не било пред Богом

што оцрни образ пред свијетом,

те се звати Србином не хоће.

Ово ти је Србе искобило,

робовима туђим учинило,

или док је, у Горском вијенцу, и тужио и клео:

Српској капи свуд име погибе,

(.....)

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

млијеко их српско разгубало!

На ову жалосну тему не треба више трошити речи. Потпуно је у праву био покојни Лазо Костић када је писао: „Доказивати Владичино Српство, то би исто било као доказивати да је апостол Павле хришћанин, да је Лењин комуниста, да је Пије XII католик.”

Али зато су неки, можда и многи, упорно покушавали да докажу да Његош, кад је већ, силом прилика, био крштена душа, па још и владика, ипак није познавао, па ваљда ни признавао у потпуности, учење своје, Православне Цркве. У појединим коментарима на Лучу микрокосма

то је просто-напросто лајтмотив. Чак ни мудра Исидора Секулић, бесумње верна хришћанка, није имала довољно познавања Светога Писма и православне теологије да би била у стању да, бар она, одоли искушењу такве интерпретације богословских идеја Луче

. Напротив, дозволила је себи исказ по којем „Владика није био ни библијски ни црквени хришћанин” него мало пантеист, мало мистик, а мало гностик.

Суштински коректив профаних интелектуалистичких тумачења Његошове вере и теологије дао је својевремено свети Владика Николај Велимировић својом књигом Религија Његошева

, а у наше дане тим путем иду и неки други теолози. Али ту предстоји још много истраживачког труда. Лично сам уверен, на основу сопственог читања и разумевања Његошове поезије, да се може и бранити и доказати теза о његовој потпуној црквености и православности. Ако ми Господ подари довољно живота и здравља, а ослободи ме сталних преокупација изазовима споља, попут још актуелног фамозног законског пројекта о забрани дискриминације и других, сличних, сматраћу да ме учешће у раду Његошевог одбора Матице српске обавезује на израду студије о библијским мотивима у Лучи

, односно о библијском надахнућу Његошове теологије, космологије и антропологије.

Кад већ поменух нацрт закона о дискриминацији, додаћу нешто наизглед шаљиво, а уствари веома озбиљно. Владика Раде је наш духовни савременик, а биће савременик и онима који ће живети и мислити и после нас. Ипак, срећна је околност што није и наш физички савременик. Јер, да јесте, по изгласавању реченог закона у Скуштини први би пао под удар његових параграфа и био оптужен као заговорник дискриминације и нетолеранције, а можда би, штавише, Пустињак цетињски завршио свој кратки живот као Пустињак хашки. Уосталом, зар већ није прозвучала и грозна реченица о њему као геноцидном писцу?

Поздравна реч на отварању научног скупа "Дело Петра II Петровића Његоша"

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

Не знам да ли се икад ико из редова наше савремене прогресивне, ангазоване, проевропске и реформске интелигенције, односно унисоне елите, замислио над Његошевим стиховима:

Све што блатној земљи припадаје,

то о небу поњатија нема.

Или, још боље, над стихом:

Гледа мајмун себе у зрцало.

А требало би се замислити, итекако замислити. Ти стихови говоре и о нашем покољењу, о нама за којима и звона звоне.

Будући пак да читању Његошевих стихова неће посветити своје драгоцене време они међу нама који су толико заглављени у вртоглаве висине наше светле будућности да историју сматрају мртвом и излишном, учинимо то барем ми који, упркос свему, верујемо да без прошлости и сећања нема ни садашњости, а ни будућности, који се чак усуђујемо да верујемо и у то да је Владика Раде жив, да је ту, са нама, и да се од њега имамо чему учити.

Чојству.

Нека нам у томе Бог помогне!

Поздравна реч на отварању научног скупа "Дело Петра II Петровића Његоша"

Пише: Епископ Иринеј
субота, 21 март 2009 18:54

Нека нам је срећан и благословен рад!

Нови Сад, Матица српска, 20. и 21. марта 2009.